

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Ereptione, Qvalitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Capvt Tertivm. De qualitatibus eligendorum, aut aliter promovendorum ad beneficia moralibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

CAPUT TERTIUM.

DE CONDITIONIBVS ELIGENDORVM, AVT ALITER
PROMOVENDORVM AD BENEFICIA MORALIBVS, PVTA CA-
RENTIA CENSVRARVM, HONESTATE MORVM,
BONA FAMA, MONOGAMIA.

PARAGRAPHVS I.

De Carentia Censurarum.

Questio 325. Num excommunicatus excommunicatione majore, sive ea lata sit à jure, sive ab homine; sive per sententiam generalem, sive particularem; sive denunciatus, sive toleratus, etiam occultissimus, & putatus, absolutus ab excommunicatione, sit ineligibilis, aliterve improvincibilis, seu inhabilis, non tantum ad prelaturas, & dignitates, aut officia habentia annexam jurisdictionem, sed ad quacunque alia beneficia, tam regularia quam secularia, etiam ad obtinendas pensiones, ita ut ejus electio, postulatio, presentatio, & alia quacunque promotio, etiam facta à Pontifice motu proprio, uti & quævis permutatio, resignatio in favorem ejus facta, sit ipso jure nulla, veniatque talis excommunicatus in conscientia prelaturam, officium, beneficium, ad quod promotus est, & pensiones, quas obtinuit, dimittere?

Respondeo affirmativè. Pass. cit. c. 25. num. 445. referens plures TT. scholasticos. Garc. de benef. p. 7. c. 13. referens plures Canonistas, sumitur ex c. postulastis. de Cleric. excom. ibid. Barb. & Canonista communiter. item ex c. pastoralis. de appell. & c. 1. de rescript. in 6. Veraque quoque hæc sunt, etiam si excommunicatio sit à parte rei injusta (modò tamen sit ritè lata, si enim lata delicto non satis probato, non tantum injusta, sed invalida est. Pass. n. 451.) v. g. dum delictum non est verum, sufficienter tamen probatum, in foro enim externo talis excommunicatio habenda est pro valida. Garc. loc. cit. n. 11. Barb. loc. cit. n. 4. Pass. loc. cit. n. 446. Rebuff. ad c. postulastis. n. 67. Sayr. de Cens. l. 2. c. 5. n. 10. Nihilominus, licet si talis excommunicatus injustè, scienter eligeretur, cassanda foret electio, non est tamen ipso jure nulla, quia dum talis eligeretur bona fide ab ignorantibus illum esse ullo modo excommunicatum, detectà postmodum excommunicati innocentia, cassanda non foret ista electio. Pass. loc. cit. vide de his Suar. de Cens. d. 4. s. 7.

Questio 326. An ergo etiam excommunicati tempore electionis, postulationis, præ-

sentationis, dein absoluti confirmatio, & institutio ipso jure sit nulla?

Respondeo affirmativè. in his enim spectandum est initium, nimirum tempus electionis, presentationis, & quod ab initio nullum est, validari aut confirmari nequit. Abb. ad c. postulastis. ibid. Barb. n. 10. & 13. Lambert. de jurepat. l. 2. p. 1. q. 9. a. 10. n. 1. Garc. loc. cit. n. 8. & 14. Suar. de Cens. d. 13. s. 1. Pass. n. 448. citans plures alios. Verumque id est, etiam si Electores vel patronus excommunicationem ignorarint, ignorantia enim excusat à culpa, non tamen validat actum, quem irritavit Ecclesia. Suar. loc. cit. num. 2. & 30. Garc. loc. cit. nu. 9. Pass. n. 450. Azor. p. 2. l. 6. c. 7. q. 8. Idem dicendum de permutatione putat Pass. ex Suar. contra Garc. n. 19. (quæ etsi valeat ex parte ejus, cum quo permutat, si permutans est excommunicatus toleratus, Sanch. l. 2. opusc. c. 2. dub. 13. n. 2, non tamen ex parte permutantis excommunicati, utpote qui incapax est, de novo acquirendi illud jus super beneficio, pro quo ipse resignat suum) nimirum collationem absoluti ab excommunicatione esse invalidam, dum permutans in ea fuit tempore resignationis, ejusdemque acceptationis ab Episcopo. Certum de certero, collationem talem factam excommunicato, esse nullam, etsi is econtra tempore resignationis ejusdemque acceptationis non fuisset excommunicatus, Azor. loc. cit. Suar. loc. cit. n. 12. Garc. n. 15. citans Paris. Rebuff. &c. Quod si tamen confirmator, dum is est talis, ut is sine electione possit instituere Prælaturam, conferre idem beneficium &c. sciens defectum electionis ob electum excommunicatum, post eundem jam absolutum, confirmet talem electionem, dici posse, ait Pass. n. 452. confirmationem esse validam, non titulo confirmationis, sed collationis, seu institutionis. Sic etiam collator potens absolvere ab excommunicatione, dum alicui, quem scit esse excommunicatum, confert beneficium, censetur eum absolvere, & ita is prius absolutus validè promovetur. Covar. in c. alma Mater. s. 7. Peyr. in præl. q. 2. c. 5. n. 1. Sayr. de Cens. l. 6. c. 5. n. 11.

Questio 327. Qualiter se gerere debeat excommunicatus electus?

Respondeo: si est manifestus, tenetur omnino non consentire electioni, nec recipere Prælaturam. si est occultus, & potest sine scandalo, & infamia resistere, tenetur resistere, obtendendo alias causas rationabiles suæ resistantiæ, vel etiam manifestando suam excommunicationem. Secus si id non possit sine scandalo, sique gravi infamia. Tenetur tamen talis, vel etiam confirmatus nulliter

nulliter, quamprimum petere absolutionem & dispensationem, & interim consentire, & Prælaturam recipere. *Garc. loc. cit. n. 71. Peyr. loc. cit. n. 6. Suar. loc. cit. n. 31. Sa. V. excommunicatio. n. 30.*

Questio 328. A quo petenda hæc dispensatio?

Respondeo: ab eo, qui potest non tantum absolvere ab excommunicatione (absolute enim non tollit nullitates præcedentes) sed etiam nullitates antecedentes sanare, vel Prælaturam immediate conferre independentem à tertii eligenti vel præsentanti, vel conferenti: consensu; ita ut talis dispensatio re ipsa sit nova beneficii institutio seu collatio. *Garc. nu. 74. Suar. num. 34. Sanch. loc. cit. dub. 10. n. 16. Pass. nu. 456. Quemadmodum, quia Prælati regularium in aliquibus casibus inferiores quasdam Prælaturas conferre possunt, poterunt cum excommunicato absoluto dispensare, ut is ob excommunicationem nulliter electus retineat Prælaturam. Pass. n. 458. Econtra quia Episcopus, dum obventio beneficii pender ab electione, præsentatione vel collatione etiam inferiorum, quibus præjudicare non potest, non potest illud se solo conferre; hinc inquam non potest etiam sine dictorum inferiorum consensu cum tali excommunicato nulliter electo jam absoluto dispensare, ut beneficium retineat, nisi postquam eligentes illi, vel præsentantes scienter excommunicatum jure eligendi vel præsentandi sint privati notorie, & per declarationem, & ita ad eum devoluta sit independentem ab eorum consensu collatio istius beneficii. Ante hanc enim privationem poterunt & debent isti Electores & præsentatores de novo eligere, vel præsentare talem excommunicatum jam absolutum. Idem applica Episcopo, dum hic scienter excommunicato, quem ipse absolvere nequit, contulit beneficium, ut nimirum is cum eo jam absoluto dispensare possit, antequam notorie & declarativè privatus sit jure eligendi. *Pass. n. 456. Suar. loc. cit. num. 36. Garc. num. 37.**

Questio 329. Qualiter nihilominus limitanda sit responsio ad quest. hujus S. primam.

1. Respondeo: ut non teneat primò, si excommunicatio fuerit nulla, adeoque ubi id probatum fuerit, sustinebitur electio vel collatio. *Suar. loc. cit. n. 33. Barb. ad c. postulastis. n. 19. Garc. p. 7. c. 13. Sayr. l. 2. c. 5. n. 10. Pass. n. 459.*

2. Secundò ut superveniens electioni, vel collationi excommunicatio non vitiet illam, nec irritet secutam acceptationem Bullarum, & sumptionem possessionis beneficii, modò per acceptationem illam & sumptionem possessionis jus novum non acquiratur (uti regulariter loquendo non fit, cum possessio sit potius quid facti quam juris. *Abb. in c. veritatis. de dolo & contumac. n. 42. Garc. n. 89. Barb. loc. cit. n. 26. & acceptatio etiam non sit acquisitio juris, sed juris acquisiti receptio. Pass. n. 467. Barb. loc. cit. n. 21. Garc. nu. 35. citans Gomez. Ugol. Gonz. ad reg. 8. cancel. Gl. 58. n. 26. Suar. loc. cit. n. 15. Pass. n. 461. Rebuff. l. c. n. 124. Sanch. loc. cit. n. 13. Sayr. loc. cit. n. 11. Unde etiam si optio fiat sine novi tituli acquisitione, nimirum quoad præbendam temporalem, & solà temporalitatem, optabit validè. *Rota decis. 5. de concess. prob. in novis, &**

*decis. 8. de sententia excom. in antiquis apud Pass. nu. 466. & Garc. loc. cit. num. 48. secus ubi optando mutatur titulus v. g. dum portionarius optat Canonicatum, & dimidius portionarius integram portionem. Suar. loc. cit. n. 19. Garc. nu. 51. Rota cit. decis. 5. uti etiam invalidè fit acceptatio, & acceptio possessionis, dum per eam acquiritur jus novum. Navar. in c. si quando. de rescrip. excep. 10. n. 9. Covar. Sanch. Sayr. apud Pass. n. 463. quemadmodum acceptatio habet vim acquisitionis, si statutus est alicui terminus ad acceptandum. c. si quis absentis. de prob. Suar. loc. cit. num. 18. Vide hic Pass. cit. c. 25. n. 464. An autem, & qualiter peccet excommunicatus acceptando & sumendo possessionem, etiam dum per eam jus novum non acquiritur, quando ad eam non necessitatur, aut per eum stat, quò minus prius absolvatur, vide apud *Garc. cit. c. 13. n. 47. Pass. 467.**

3. Tertio: ut non teneat, si excommunicatio lata fuerit post legitimam appellationem tempore pendentia appellationis, hæc enim excommunicatio nulla est propter defectum suspensæ ad hoc jurisdictionis ad c. postulastis. *Rebuff. nu. 71. Barb. loc. cit. n. 23. Covar. loc. cit. nu. 5. Contrarium est, si quis post excommunicationem prius appellans electus fuerit, appellatio enim interposita post censuram illam non suspendit. c. pastoralis. de appel. & c. is cui. de sententia excom. ibid. DD. communiter contra Lavor. varior. Elucub. tr. 4. c. 16. n. 87.*

4. Quarto, ut non teneat, dum Papa confert beneficium cum clausula: à quibusvis: apponi solitâ in literis Apostolicis. *Barb. ad c. postulastis. num. 25. ibid. Rebuff. n. 67. Garc. loc. cit. n. 50. Sanch. loc. cit. n. 14. Sayr. loc. cit. c. 4. n. 6. & 12. licet autem dicta clausula, dum provisio facta in forma commissaria, & forma dignum operetur validitatem impetrationis literarum, impetrans tamen ut validè obtineat beneficium, debet priusquam fiat collatio, absolvi à commissario. *Garc. loc. cit. n. 62. Pass. n. 470. Item licet vi illius imperians absolvatur ab excommunicatione Bullæ cænæ. *Garc. n. 67. non tamen ab excommunicatione incurfa ob hæresin. *Garc. ibid. Felin. & Covar. in c. alma Mater. Ac denique per dictam clausulam positam in literis Legatorum, vel etiam Episcoporum, non absolvatur impetrans nisi ab excommunicatione, à qua ipsi possunt absolvere. *Garc. nu. 71. Pass. nu. 471. qui etiam remittit ad Rebuff. loc. cit. num. 67. Garc. n. 50. Sanch. n. 14. & alios, ut videatur, qualiter dicta clausula non faveat infordescantibus, & irregularibus.*****

Questio 330. Quid hac in re dicendum de excommunicatis excommunicatione minore?

1. Respondeo primò: illum esse ineligibilem ad beneficia non simplicia. c. si celebrat de celer. excom. *Gl. ibi V. scienter. Pass. cit. c. 25. n. 473. contra Abb. ad cit. c. si celebrat. n. 8. Lavor. de elect. c. 16. n. 52. quia per talem electionem deputatur ad ea, quæ tali excommunicato sunt prohibita exerceri. Comprehendi etiam cit. c. collationem & præsentationem censet *Suar. de Cens. d. 24. f. 2. n. 21. in quam sententiam inclinat *Pass. loc. cit.***

2. Respondeo secundò: Electionem talis excommunicati ad talia beneficia esse, non ipso jure irritam, sed solum irritandam, eò quòd textus plus non dicat, quam esse irritandam, & leges pœna-

Pass. n. 489. Quia tamen non potest sacerdos exercere hunc Ordinem celebrando, quin exerceat Ordinem diaconatus, legendo nimirum in missa Evangelium, qui suspensus est à sacerdotio, erit etiam suspensus à diaconatu, juxta Donat. p. 3. r. 5. q. 15. n. 20. Laym. Theol. moral. l. 1. r. 5. p. 3. c. 1. apud Pass. loc. cit.

7. Septimò licet suspensio à beneficio, & suspensio ab officio sint duæ diversa suspensionis species, incursumque earum una non incurritur statim & altera, nimirum quoad beneficium correspondensque ei officium habita; nihilominus tamen suspensio simpliciter à beneficio est inhabilis ad omne officium de novo acquirendum; sicut econtra suspensio simpliciter ab officio, simpliciter est ineligibilis ad quodvis beneficium, quia non datur temporalis præbenda sine officio, nec officium Ecclesiasticum sine temporalitate (cùm qui altari servit, de altari debeat vivere) à cujus temporalitatis administratione suspendit suspensio à beneficio. Pass. num. 492.

Quæstio 332. An ergo electio suspensi sit ipso jure irrita?

Respondeo affirmativè, de suspensio simpliciter tam ab officio quàm beneficio: secus est de suspensio ab officio tantum, illius enim electio ad beneficium est solum jure irritanda. Suar. cit. d. 26. f. 3. n. 8. apud Pass. num. 493.

Quæstio 333. An, & qualiter interdictus, vel interdictum violans sit ineligibilis, aut aliter improponibilis?

Respondeo primò: interdictus personaliter, sive interdictio generali, sive speciali, sive à jure, sive ab homine, etiam occultus est ineligibilis non tantum ad prælaturas, & beneficia habentia annexum Ordinem sacrum, sed etiam ad beneficia annexum Ordinem minorem, aut etiam solum primam tonsuram requirentia; qui enim est prohibitus exercere ea, quæ ad officium pertinent, est etiam ineligibilis ad officium. Argumento c. ult. de Cleric. excomm. interdictus autem est prohibitus exercere officia divina, quo nomine hic veniunt ministeria propria cuicque Ordini sacro, Sayr. l. 5. c. 5. num. 4. Pass. n. 496. citans plures alios, aut etiam minori, ut interdictus nec horum, nec illorum Ordinum actus sine peccato exercere valeat. Suar. de Cens. d. 34. f. 3. num. 9. ex Sylv. Quin & recitatio horarum, quatenus est actus muneris clericalis, & officii Ecclesiastici, & ministerii cujusdam publici, ministrique ad hoc deputati, juxta dicta q. 107.

2. Respondeo secundò: idem dicendum de violante interdictum personale vel locale, sive is sit vir, sive mulier; sive regularis, sive secularis. Abb. in c. postulasti. de Cler. excomm. n. 5. Covar. in c. alma Mater. §. 2. n. 2. Suar. l. ult. cit. n. 14. Sylv. v. Electio. num. 15. Peyr. in pral. c. 5. num. 40. Pass. nu. 497. citans plures. Sumitur ex c. 1. de postul. & c. ult. de excess. pralat. & c. Episcoporum. de privilegio in 6. Et de celebrante in loco interdicto habetur expressè c. is, qui. de sent. excomm. in 6. Porro hæc ineligibilitas, seu privatio vocis passiva, uti & activa, quia specialiter, & independenter ab irregularitate, quam pariter talis incurrit, lata est contra talem, (quoniam & Moniales incapaces irregularitatis hæc privationem incurruunt) independent-

ter ab ista irregularitate est ineligibilis. Suar. loc. cit. num. 16.

3. Respondeo tertio: electio violatoris talis videtur ipso jure nulla, cùm c. 1. de postul. excludatur tanquam persona indigna, & c. is, qui & c. dicatur ineligibilis. Pass. n. 501. ex Suar.

Quæstio 334. An, & qualiter secunda ista responsio sit limitanda?

Respondeo: ut locum non habeat Primò in non interdicto personaliter, exercente divina officia in loco interdicto quidem, sed non interdicto denunciati & nominati; vi enim Extravag. ad evitanda non est obligatio non communicandi in divinis officiis cum interdictis, aut abstinendi à sacerdotis officiis in loco aliquo, vel arcendi aliquos ab iis, nisi locus vel persona sint nominati denunciata interdicta. Suar. loc. cit. Secundò in eo, qui non scienter, vel etiam cum bona fide, licet aliqua negligentia intercurrente, violat interdictum locale. Sumitur ex c. is, qui. de sentent. excomm. Tertio in eo, qui violando tale interdictum peccat solum venialiter. Suar. loc. cit. num. 15. Quarto, ut non extendat se dicta privatio, aut etiam irregularitas ad facientem celebrare in loco interdicto, & ad superiorem id permittentem, cùm de his nullibi fiat mentio, nisi in c. Episcoporum; ubi solum statuitur pena interdicti ab Ecclesia, quæ pena non est propria Clericorum, sed etiam laicos comprehendit. Suar. loc. cit. num. 17. Pass. nu. 500. contra Majol. de irreg.

Quæstio 335. An, & qualiter irregularis sit ineligibilis?

1. **R**espondeo: quamvis textus juris nullus adduci possit, universaliter declarans omnem irregularem ad omne beneficium esse ineligibilem, de quo vide Pass. cit. c. 25. n. 505. Est tamen id verum ex communi DD. sententia. Pass. num. 506. Innoc. in c. cum nostris. de concess. preb. Felin. in c. 2. de rescrip. Lamb. de jurepat. l. 2. p. 1. q. 9. n. 4. Paris. l. 4. cons. 136. n. 20. Barb. in c. dudum. de elect. num. 6. Garc. de b. nef. p. 7. c. 11. n. 2. Less. l. 2. c. 64. num. 120. Suar. de Cens. d. 40. f. 2. num. 36. Sayr. de Cens. c. 2. num. 21. extendens hoc ipsum ex Navar. & Zerola ad pensiones.

2. Respondeo secundò: irregularitas directè impediendo à suscipiendis Ordinibus, eorumque usu, indirectè impedit à collatione, & receptione cujusvisque beneficii etiam simplicis. Ita ferè iidem AA. patet responsio, quoad beneficia, quibus annexus est Ordo, & Ordinis usus; ex eo enim, quòd quis prohibeatur ab uno, prohibetur etiam ab altero ei connexo. c. translato. de consti. Et si autem non omnia beneficia supponant Ordinem, non tamen etiam admittunt impedimentum Canonicum ad Ordines suscipiendos, ministrandumque in illis, cùm omnia beneficia dentur intuitu Ordinum, quatenus nimirum dantur ut prævia quadam dispositiones ad illos, ut beneficiati ex hoc disponantur ad suscipiendos Ordines, ut patet ex eo, quòd beneficia non dentur nisi habenti primam tonsuram tanquam dispositionem ad ordines. Pass. n. 506.

3. Respondeo tertio: irregularitas partialis impediens usum aliquorum Ordinum tantum, incurta sine culpa post susceptum Ordinem, impedit quidem à beneficio requirente exercitium Ordinis,

nis,

nis, à quo is est impeditus; non tamen à beneficio talem ordinem non exigente. Garc. c. 12. num. 19. Sayr. n. 23. Less. loc. cit. Suar. n. 39. vide dicta supra de vitiatis corpore.

Questio 336. Num ergo electio irregularis sit ipso jure nulla?

Respondeo: ita habere sententiam communiorem, & sentire ferè AA. q. precedente ad respons. primam cit. contrarium tamen, & quòd solum jure irritanda sit talis electio tenent Felin. in c. inquisitionis. de accusar. n. 6. & 8. Laym. l. 1. r. 5. p. 5. c. 5. n. 3. Dian. p. 4. r. 2. resol. 79. Castrop. p. 6. d. 6. p. 5. n. 7. Pass. n. 511. & seq. idem apud eundem ut probabile tenet Suar. Cùm nullus sit textus juris expressè irritans talem electionem; sed ad summum existunt quidam prohibentes certos aliquos irregulares promoveri ad beneficia; prohibitio autem faciendi aliquid, non irritet factum, nisi munita decreto irritante. c. si soli. de concess. preb. in 6to. Adeòque etiam ex regula jam aliquoties adhibita, quæ habetur. c. fin. de cler. excom. prohibitus exercere actum alicujus officii, est simul prohibitus eligi ad illud officium: plus non deducatur, quàm quòd electio talis sit cassanda, non secus ac electio excommunicati excommunicatione minore prohibiti eligi. Ad hæc irregularitas sit pœna gravis, quæ uti non incurritur, nisi in casibus jure expressis, ita etiam ei tribui non debet effectus in jure non expressus. Præterea ex natura rei, & spectatâ institutione irregularitatis per se irregularis non est incapax beneficii, cùm de facto cum irregularitate stet retentio beneficii antecedenter habitum; neque etiam electus ad beneficium, etiam curatum, statim ipso facto debeat exercere actum Ordinis. Ac denique pro hac sententia hæc stet conjectura, quòd Papa in collationibus absolvat à censuris, ne collatio sit nulla; non tamen super irregularitate, quòd eadem benignitate faceret, si pariter irregularitas collationem redderet nullam, Pass. n. 517. Peccat nihilominus talis, liberè recipiendo beneficium, quia in re gravi inobediens est sacris Canonibus; teneturque quamprimum potest petere dispensationem super irregularitate, ut plene & dignè fungi possit officio. de cetero non tenetur in conscientia dimittere beneficium, quamvis in foro externo electio talis ad instantiam partis sit cassanda. Pass. n. 519.

PARAGRAPHVS II.

De morum honestate, & carentia infamiæ.

Questio 337. Vtrum morum probitas seu honestas requiratur ad hoc, ut quis promoveri possit ad beneficia?

Respondeo affirmativè; morum siquidem probitas præcipua est qualitas, quam beneficiati habere debent, quia ex ea pendet præcipuus Ecclesiæ fructus, & hinc variis textibus, nempe c. cum in cunctis. de elect. c. grave nimis. de preb. clem. 1. de atat. & qualit. Trid. sess. 24. c. 18. cavetur vel maxime de hac qualitate inquiri. Castrop. de benef. d. 4. p. 5. n. 1. Hinc etiam cùm morum honestas ma-

gis quàm literatura in beneficiatis requiratur; carens hac honestate, ita ut deditus sit gravibus peccatis cum animo in iis perseverandi, inhabilis red- ditur, ut ei de beneficio provideatur. Abb. in c. dudum. de elect. Selv. de benef. p. 3. q. 2. num. 10. apud Castrop. loc. cit. n. 2.

Questio 338. Num igitur promotio talis, seu tali facta collatio (idem est de electione) sit ipso jure irrita?

Responder negativè Castrop. nisi delictum forte secum trahat suspensionem, excommunicationem, aut irregularitatem; peccatum enim mortale, & voluntas perseverandi in illo non impedit officium beneficio debitum exercere (sicut impedit omnimoda carentia omnis literaturæ) etsi impediat exercere licitè. hinc etsi promotio talis criminosa sit mala, non est tamen ipso jure irrita. citat pro hac sententia Castrop. Navar. in c. si quando. de rescrip. excep. 7. nu. 8. & Miscellan. de orat. 34. n. 4. Azor. p. 2. l. 6. c. 7. q. 11. cùm autem collationis beneficii annullatio respectu criminosa potius ex jure Ecclesiastico quàm naturali proveniat ob infamiam, videndum, quoniam crimina commissa reddant committentem inhabilem, infamem, & à beneficiis exclusivum. Talia autem sunt, quæ habentur in c. constituimus. 3. q. 5. c. infames. 6. q. 1. de quibus vide Azor. p. 2. l. 6. c. 7. q. 3. hæc enim crimina eo ipso, quòd quis de illis condemnatus sit, reddunt illum infamem, infamiâ juris. infames autem infamiâ juris incapaces sunt beneficii acquirendi, etsi acquisito ipso jure non priventur, sed veniant privandi. Castrop. loc. cit. n. 3. quin & si quis ob commissum crimen condemnatus non est, gravata tamen est ejus opinio apud viros graves & probos, nec constat apud illos de emendatione, censet Castrop. ibid. n. 4. probabilis talem, durante hæc infamiâ facti, incapacem esse Ordinis & beneficii recipiendi, quia pro illo tempore irregularis est: ergo collatio ei facta est irrita; tum quia irregularis durante irregularitate est incapax beneficii; tum quia si contra textum c. cum in cunctis. conferantur beneficia iis, qui non existunt scientiâ & moribus commendabiles. electio eorum devolvitur ad Superiorem, quòd non fieret, si electio seu promotio talis fuisset valida. Castrop. loc. cit. citans Suar. r. 2. de relig. tr. 5. de juramento. c. ult. n. 4. & seq. Paris. de relig. l. 4. q. 3. in fine. Dian. & alios contra Garc. p. 7. c. 8. nu. 39. verùm de his agendum aliquantò accuratius, undè

Questio 339. Ad distinctius intelligenda sequentia, quid sit infamia facti & juris?

Respondeo ad primùm: infamia est notitia & opinio manifestata & divulgata extrinsecus voce (fama enim à sando dicitur) ortâ ex rationalibus & probabilibus conjecturis. (licet enim necesse non sit, ut ii, apud quos delictum diffamatum & divulgatum, sint testes de visu, quia tunc non esset tantùm diffamatum, sed notorium; vel etiam, ut opinio illa ortum habuerit à pluribus testibus de visu dignis, tunc enim esset manifestum, requiritur tamen, ut ea ortum habuerit ex indicis & conjecturis probabilibus, & sufficientibus ad hoc, ut viri providi graves & honesti opinentur ita esse, aliàs enim non erit fama, sed vox vana populi. Abb. in c. qualiter, & quando. nu. 19. Sylv. V. fama. Suar. loc. cit.) & habita à majore parte (ubi ob-

servat,

servat. Abb. in c. inquisitionis. n. 6. in majoribus criminibus majorem numerum personarum, quam in minoribus requiri ad infamiam, & multò majorem ad infamandum personas publicas, quam privatas) virorum honestorum, prudentum, & gravium (non enim est infamis, cujus fama lata est tantum apud malevolos, maledicos, pueros, mulieres vel leves personas. c. quando & qualiter. de accusat. c. in cunctis. d. 11. q. 3. Garc. loc. cit. num. 12. Sanch. opusc. l. 6. c. 3. dub. 9.) qui verisimiliter illud scire possunt ac debent, si factum est verum & divulgatum; quales ferè sunt vicini, vel multitudo eorum, quorum interest scire v. g. scholarium, Universitatis, et si hi habitent in diversis locis civitatis, respectu delicti commissi ab uno illorum, ita tamen ut si hæc multitudo sit parva, & non tanta, quæ constituat populum (v. g. decem; populus enim ad minimum decem homines requirit. c. curio. 19. q. 3. Sylv. V. populus) non sufficiat major illius pars, ut factum dicatur famosum. Suar. cit. d. 48. f. 1. n. 20. Abb. in c. vestra. de cohabit. Est itaque infamia facti ut distincta ab infamia juris, seu legali, macula quædam moralis, independenter ab omni lege humana ad ipsum factum consurgens, & pariens de operante notitiam obscuram cum vituperatione, & reprehensione, per quam in opinione hominum persona tanquam maculata censetur indigna ad actus quosdam legitimos, dignitates & munia.

2. Respondeo ad secundum: infamia juris seu macula moralis ad factum non nisi ex vi & institutione legis, sive scriptæ, sive non scriptæ, consurgens, & maculans in ordine ad effectus à lege intentos, describi potest, quòd sit à jure inducta privatio dominii ad famam legalem, nimirum ad eam famam, & opinionem laudabilem, honorabilem & claram, quam in hominibus supponunt actus legitimi, ut dignè, decenter, & validè exerceantur, adeoque & hoc dominio seu jure privati sunt, etiam delinquentes occultissimi, quibus nimirum hæc pœna infamiae juris ipso facto incurrenda statuta est v. g. Sodomitæ occultis &c. infamiam enim notantur, quos lex infamat, eo ipso quòd aliquid commiserunt. Jafon in l. cunctos populos. c. de summa Trinitate lect. 2. n. 44. Garc. c. 8. n. 17. Suar. loc. cit. n. 14. quòd autem tales delinquentes occultos non liceat diffamare extra judicium, non est inde, quòd dominii famæ sint, sed quòd illam de facto adhuc, quoad delictum occultum est, possideant, & nec latro à possessione sine injuria exturbandus sit privatâ auctoritate. Univoçè itaque non conveniunt infamia facti & juris. & differt infamia juris ab infamia facti, quòd illa non dicat opinionem alicorum, nec sit necessariò quid divulgatum, eò quòd quandoque etiam occultissimi delinquentes, ut dictum, illam incurrant. Item quòd infamia facti directè & primò privet infamiam possessione naturali famæ suæ; infamia verò juris dominio, adeoque infamia juris & facti simul privent dominio & possessione, non tantum naturali, sed & civili famæ propriæ. Ex quo effectu formali primario sequitur dein alter secundarius, qui est esse inhabilem, seu impedimentum ad actus legitimos, præcipuè Ordinum, Prælatuæ & dignitatis, propter excellentiam, honorem & sanctitatem suam requirentium ministrum, qui in hominum opinione sit claræ famæ & æstimationis commendabilis. Ita ferè Pass. n. 543. & 547.

P. Leuven. Fori Benef. Pars I.

Questio 340. An igitur infamis infamiâ facti sit ineligibilis, & inhabilis ad Prælaturas, dignitates, beneficia, officia Ecclesiastica, illiusque electio vel promotio, spectatâ solâ vi infamiae facti, sit ipso facto nulla?

1. Respondeo ad primum affirmativè. constat ex jam dictis, & sumitur ex c. accidens. de accus. c. causatum. de simonia. c. fin. de furtis. c. cum in cunctis. de elect. c. grave nimis. de prob. clem. 1. de et. & qualit.

2. Respondeo ad secundum negativè; infamia enim facti propriè sumpta, seclusâ institutione juris humani, gravat quidem personam, & obscurat, redditque indignam dignitatum & honorum, non quidem per modum legalis pœnæ, & impedimenti, sed ex natura rei seu naturali ratione, vel quantum lex naturæ, aut etiã gratia postulat (unde nec parit irregularitatem, quæ est legale impedimentum, & sæpe pœna illata à lege ob culpam. Suar. cit. d. 48. f. 1. num. 11. Filiuc. tr. 19. c. 8. n. 204. Garc. loc. cit. num. 64. Pass. num. 535. contra Sanch. opusc. l. 6. c. 3. dub. 10. num. 14. Bonac. de cens. d. 7. q. 3. p. 1. n. 2. qui tamen, ut rectè Pass. in hoc non distinguunt factum ex naturâ rei, & factum ut stans sub lege) non tamen iniqui & scelerati jure naturali incapaces sunt jurisdictionis & potestatis, adeoque eorum quantumcunque notiorum electio alîve promotio, quantum præcisè ex hac infamia facti non est irrita. Suar. loc. cit. Pass. nu. 536. quamvis tales peccent ingerendo se officiis puritatem vitæ, & morum requirentibus uti & eligentes, confirmantes, promoventes illos contra justitiam proprii officii. Tenetque hoc ipsum, etiam si delictum sit enorme & notorium notoreitate solùm facti. Garc. loc. cit. n. 47. Less. l. 2. c. 34. nu. 12. Pass. num. 568. citans plures alios, constabitque meliùs ex dicendis. q. 108.

Questio 341. An & quis dispensare possit in infamia facti?

Respondeo: hæc infamia propriè loquendo est indispensabilis, jus enim natura, & dictamen rationis indispensabile prohibet infamiam, manentem talem, hoc est, qui dignâ pœnitentia virtuosaque vita præcedentem infamiam non abstergit (qua sic abstergit nihil est quòd impediat amplius) promoveri ad Prælaturas & officia Ecclesiastica. Pass. n. 540. contra Barb. de off. Ep. alleg. 43. n. 30. Navar. c. 27. n. 204. Rodriq. to. 1. q. 24. n. 6. Mirand. to. 2. q. 8. a. 5. & alios docentes posse in hoc dispensare Episcopum, & consequenter etiã Prælatus regularem cum suis. Verùm hi AA. infamiam facti cum infamia legali confundunt; nam infamia respectu effectuum, quos parit ex lege positiva, in quibus quandoque dispensare potest Episcopus, est infamia legalis. Poterunt nihilominus Episcopi & Prælati regulares quandoque discernere, an infamia facti sit, vel non sit talis, ut impediat; utrum sufficienter per pœnitentiam sublata. Pass. num. 541.

Questio 342. Num infamis infamiâ juris lata sententiâ, & ipso facto incurset (suppono enim cum Barb. de off. Ep. alleg. 43. nu. 13. Garc. p. 7. c. 8. n. 17. Suar. de cens. d. 48. n. 16. Filiuc. tr. 19. c. 8. n. 209. Pass. n. 548. & aliis contra Castrop. l. 4. d. 4. p. 4. n. 4.

L

4. n. 4.

4. n. 4. hanc pœnam incurri quandoque absque eo, quod procedat sententia declaratoria delicti, aut hoc sit notorium, vel etiam publicum) teneatur in conscientia abstinere etiam ante sententiam declaratoriam delicti ab actibus legitimis, ad quos illum dicta infamia inhabilitat. An verò sicut illum hæc infamia non privat actuali possessione famæ suæ, nec obligat ad diffamandum se, seu ad privandū se possessione famæ suæ (adeo ut etiam peccet contra iustitiam, qui delictum talis occultum manifestat extra iudicium) ita etiam non privet eum possessione externæ idoneitatis, ad exercendos actus legitimos; sed possit ante sententiam declaratoriam delicti permotus ad officia & beneficia ea recipere, retinere & exercere, ac si infamis non esset?

R Espondeo: infamem ipso iure, sed occultum, adeoque non infamem infamia facti non teneri ad hoc, nec prohiberi habere se extrinsecus in hoc ut non infamem, utpote qui manet in possessione famæ suæ, retinetque jus possidendi, eaque utendi, adeoque habet extrinsecus, & possidet æstimationem illam laudabilem, quam ratio & jura requirunt ad actus legitimos, dignitates &c. cum enim funderetur impedimentum ad ea in privatione famæ tanquam effectus secundarius, quamdiu infamiam hanc non infert, nec illud inducet. Hanc sententiam re ipsa tenet Jason, in l. si quis major, c. de transact. n. 25. Burlat. conf. 14. n. 18. Archid. & Jo. And. in c. felicis, de penis in 610. n. 2. Sanch. de matrim. l. 7. d. 13. n. 1. Azor. tom. 1. l. 8. c. 13. Pass. num. 555. citans Sayr. Molin. Filiuc. &c. contra Felin. in c. cum non ab homine, de iudiciis, num. 10. Imol. in c. felicis, Suar. cit. disp. 48. s. 1. num. 17. in quantum censent teneri talem abstinere ab ordinatione, beneficio, Prælatura acceptandis, à restitendo &c. quantum potest possessione famæ suæ salva & absque manifestatione delicti sui; eò quod pœnæ latæ sententiæ quoad effectus merè privativos, seu non requirentes ad sui executionem actum hominis secum ferant executionem suam, nec indigeant facto alterius, non tamen teneri ad dimittendum beneficium, vel officium jam obtentum, eò quod hic effectus pœnalis sit positivus.

2. Nihilominus cum infamis ipso iure à tempore commissi criminis sit & maneat privatus dominio famæ suæ, accedens dein sententia declaratoria criminis retrahenda est ad tempus commissi criminis, ita ut ab eo tempore, ipso iure nulla sint, & fuerint electiones promotionesque aliæ illius ad beneficia, item actus ab eo gesti (exceptis ab eo actis ratione publici officii seu jurisdictionis; hæc enim sustinentur ut legitime gesta in gratiam communis boni ex l. Barbarius, ff. de off. prætor. Suar. loc. cit. Pass. num. 554.) item ab eo tempore censendus sit privatus esse beneficiis habitibus, eorumque fructibus, ut vel sic pœna infamæ ipso iure lata effectum hunc habeat, ne aliàs nullum habens non distingueretur à pœna non lata ipso iure, sed solum ferenda, Suar. loc. cit. n. 16. Sanch. in sum. l. 2. c. 26, nu. 1. Azor. p. 1. l. 6. c. 13. post q. 8. ad 7. Pass. n. 553. citans Angel. Perusin. in auth. de incestis nupt. n. 5.

Questio 343. Num igitur ex delicto famoso, seu ex infamia facti, dum de cetero delictum non est notorium nec notoritate juris (hoc est Ordine iudiciario comprobatum & sententiatum, vel confessum in iudicio) nec notoritate facti (hoc est per evidentiam rei, quæ aliqua tergiversatione velari non possit) incurratur irregularitas?

R Espondeo: ex nullo delicto, etiamsi sit enorme & publicum (quod qualiter à notorio distinguatur, vide supra) per quod delinquens sit publicè infamis (nisi fortè sit ex iis, pro quibus in specie à iure lata est irregularitas, quale v.g. est homicidium) delinquens est infamis infamia juris aut irregularis. habetur. c. fin. de tempor. ordin. ibid. Gl. c. ex tenore, t. eod. ibid. Barb. n. 3. & exprefsius. c. fin. de cohabit. Sayr. de Cens. l. 7. c. 12. n. 14. Navar. c. 25, n. 76. Garc. cit. c. 8. n. 64. Pass. n. 559. &c. unde jam licet quodlibet mortale diffamatum gignat infamiam facti, & hæc irregularitatem, quatenus talis ante pœnitentiam non est dignus promoveri ad Ordines & ministeria Ecclesiastica, non tamen hæc infamia parit irregularitatem propriè dictam, quæ per modum impedimenti ex se perpetuè à iure inducti, arceat ab actibus legitimis; sed solum naturaliter impedit propter dictam indignitatem, quod impedimentum, quia per pœnitentiam removeri potest, ut constat ex cit. c. fin. ex se temporale est.

Questio 344. An ex crimine saltem enormi & digno depositione, seu cui in iure statuta est pena depositionis notorio tantum per evidentiam facti, cui de cetero statuta non est in specie pena irregularitatis, incurratur infamia juris, & consequenter irregularitas propriè talis, quæ per pœnitentiam non tollitur, sed eget dispensatione?

R Espondeo negativè: scilicet tale crimen evidentia rei notorium infamare quidem naturaliter, sed non simpliciter, civiliter canonicè seu legaliter per respectum ad effectus legales ratione notorietatis, nisi quoque sit notorium in iure, & quidem media sententia iudicis, de quo paulò post Gl. & Innoc. in c. testimonium, de testibus, Abb. in c. inquisitionis, de accusat. n. 2. Sylv. v. infamia, n. 11. Jul. clar. l. 8. sentent. s. ult. q. 21. n. 1. Suar. cit. d. 48. s. 2. n. 6. Laym. l. 1. de irreg. c. 4. num. 10. Pass. n. 562. & seq. citans plures alios contra Navar. c. 27. n. 248. Valent. to. 2. d. 7. q. 19. p. 3. s. 5. Sayr. loc. cit. n. 12. Sanch. opusc. t. 2. c. 2. dub. 18. qui tamen sic limitat, ut adlit quoque infamia de perseverantia in crimine. Ratio est, quia infamia consequens crimen notorium extra iudicium temporalis est, & infert impedimentum temporale, quod & quam removel pœnitentia. Responso sumitur ex cit. c. testimonium, c. nunquam. d. 56. c. si duo. 35. q. 1. Unde jam clericus notoriè concubiniarius, vel adulter, post peractam sufficientem pœnitentiam, vitæque emendationem absque dispensatione celebrare poterit, aliæque præstare; licet enim tales antiquitus suspensi fuerint ipso facto. Sylv. v. concubiniarius. q. 5. Covar. in c. si furiosus. apud Pass. n. 565. tamen hanc pœnam abrogatam consuetudine, testantur Laym. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 4. num. 11. Sayr. l. 4. c. 15. num. 24. Mediu. Sor. Suar.

Suar. alitque apud Pass. loc. cit. Porro quanta requiratur & sufficiat poenitentia, penes superiores erit arbitrari considerata qualitate personae, delicti, poenitentiae; neque enim universaliter tenet, quod ait Jul. Clar. infamiam hanc purgari emendatione vitae per triennium. Pass. loc. cit. n. 563.

Questio 345. An & quando ex delicto notorio notoreitate juris (accipiendo in praesente hanc notoreitatem tantum pro eo, quod quis ex delicto sit in iudicio condemnatus) inducatur infamia juris, & irregularitas proprie talis?

Respondeo: tunc, quando quis ex delicto commissio dolo malo (qui juxta Sylv. v. culpa, n. 1. est machinatio, calliditas, fallacia ad decipiendum alium adhibita) per iudicem ordinarium damnatur poenam ordinariam per sententiam definitivam, quae transeat in iudicatum, Pass. n. 574.

2. Ita ut non pariat infamia juris simpliciter aut irregularitas, primo si delictum sit commissum sine dolo, etiam ex ignorantia crassa. c. infames. 3. q. 7. l. 4. ff. de his, qui notantur infamia, Sanch. opusc. l. 6. c. 3. dub. 6. n. 14. Pass. num. 569. citans plures alios. Secundo si damnatus non sit sententia iudicis ordinarii, sed arbitri. l. quid ergo. ff. de his, qui not. infam. Abb. ad cit. c. testimonium. Sylv. v. infamia, q. 5 n. 8. Sanch. loc. cit. Pass. n. 570. Tertio si damnatus non sit sententia definitiva, sed data solum in contumaciam, haec enim non infamat, Molin. tr. 4. d. 9. num. 5. Jul. Clar. §. fin. q. 44. & 72. apud Pass. loc. cit. Sufficiat verò ad infamandum sententia definitiva ex iudicis indubitatis seu praesumptionibus, cum haec interim transeat ad effectum executionis. Menoch. l. 1. praesumpt. 96. Quarto si sententia non transeat in iudicatum, eò quod fuerit interposita appellatio, Pass. n. 571. ubi tamen à iudice, ad quem fuit appellatum confirmata fuit prior sententia, sit retroactio ad diem sententiae. Molin. loc. cit. n. 4. Ugol. de irreg. c. 60. §. 3. Quinto si poena sit severior ordinaria, censetur enim tunc iudex transgressisse super infamia. l. quid ergo. ff. de his, qui not. infam. & ibidem Bartol. Molin. loc. cit. Pass. n. 573. Item si poena fuerit mitior ordinaria ex causa intrinseca, quia scilicet culpa fuit diminuta, nec ei debeatur integra poena ordinaria; tum enim ex vi talis sententiae damnatus non remanet infamis: si poena fuit mitior ex causa extrinseca v. g. quia reus erat insignis artifex. Gl. magna, in cit. l. quid ergo. ibid. Bart. n. 11. Bald. n. 13. Gl. in l. & si severior. c. quibus modis infam. irrog. Pass. n. 572. qui etiam n. 574. ait, limitandam responsionem; uti si in causa, in qua reus agit per Procuratorem damnetur reus, nec is, nec procurator remaneat infamis. Item ex decis. Rota 90, p. 2. apud Caputaquen. Quod non sufficiat ad probandam hanc infamiam, probari aliquem fuisse ductum ad furcas, eò quod quis potuerit esse ad has damnatus sine sententia definitiva. Ac denique, quod hanc infamiam probari nequeat per testes, adeoque opus sit scriptura sententiae juxta Lanfranc. in c. cap. quoniam contra. de probat. n. 72. & ex decis. Rota, quam citat.

Questio 346. Quid si ergo delictum, pro quo in specie non imponitur à jure infamia sit notorium tantum altera quasi specie notoreitatis juris nimirum per solam confes-

P. Leuten, Furi Benef. Pars 1.

tionem rei in iudicio coram iudice legitimo?

Respondeo: hanc notoreitatem juris non sufficere ad inducendam infamiam juris, consequensque ad illam effectus. Abb. in c. si Clerici. de iudic. Bart. in l. furti. de his, qui not. inf. Sylv. Angel. Armil. v. infamia. Pass. num. 575. contra Navar. c. 25. num. 73. sed nec contrarius est Suar. cit. f. 1. n. 23. cum is, ut patet ex n. 24. loquatur de casu, in quo per legem in specie pro aliquo delicto imponitur infamia ipso jure. Ratio est, quia ad incurrendam infamiam juris ex notoreitate delicti iura requirunt sententiam iudicis. l. 1. de his, qui not. infam. c. infames. 3. q. 7. c. vestra de cohabit. Quod autem c. questum. tit. eod. inter modos notorii ponatur etiam notorium per confessionem in iudicio, nil obstat, cum ibi sermo non sit de infamia incurrenda, sed de obligatione vitandi concubinarium sacerdotem, qui ut jure antiquo suspensus esset, sufficiebat etiam solum notorium facti, cum tamen nunc ob Extravag. ad evitanda, ad hoc ut teaneantur fideles vitare ligatum censuram, requiratur sententia declaratoria censuram, ita terè Pass. loc. cit.

Questio 347. Ex quibus poenis, ad quas quis per sententiam iudicis damnatus fuit ob culpam, & quando incurratur infamia juris, & irregularitas?

Respondeo ad primum: non ob poenam pecuniariam, sed corporalem, sive ea sit mortalis. l. capitulum. ff. de poenis. sive damnatio ad opus publicam, v. g. in metallum. l. ead. sive exilium, etiam temporale. l. Imperator. ff. de postul. sive damnatio ad Tiremes. Barb. de off. Episc. alleg. 43. num. 15. Tusc. v. infamia concl. 111. num. 5. Farinac. q. 142. num. 165. Clar. q. 67. §. fin. Pass. num. 578. citans plures alios contra Ricc. decis. Cur. Neapol. decis. 119. Homobon. volum. 1. p. 4. respons. 158. quorum sententiam probabilem putat Diana. p. 4. tr. 2. resol. 83. successit enim damnationi ad metalla, & deportationi. Abb. in rub. de testam. n. 4. Molin. cit. à Pass. num. 577. Clarum q. 23. sive Bannum (sive simplex illud sit, sive capitale. Bart. in l. amissum ff. de cap. diminut. Sylv. v. bannitus. n. 4. non tamen Imperiale, cum detur, non per sententiam definitivam, sed per modum medicinalis sententiae ad tollendam contumaciam. Bart. loc. cit. sive exauctoratio seu privatio militiae. ff. de capt. diminut. l. 2. sive depositio ab officio. l. aut damnatum. ff. eod. & l. si severior. c. eod. Item in iure can. depositio vel degradatio. Abb. in c. cum te. de sent. & re iudic. nu. 20. Sayr. de cens. l. 5. c. 22. n. 10. Et depositio à beneficio Gl. in c. licet Heli. v. infamis. de simon. Host. ibidem. Quamvis de hac poena depositionis dubium esset, utrum infamet praesens qualitate delicti, dicat Pass. num. 579. depositionem autem ab Episcopatu, Ordine, vel benef. ideo infamare, quia non fit, nisi ex gravissimis delictis. Abb. & Sayr. ab eo citati.

2. Respondeo ad secundum, ut poenae hae per iudicem latae inducant infamiam juris, requiritur primo, ut sententia sit lata cognita causa ob crimen ex dolo procedens, cap. infames 3. q. 7. Pass. n. 590. Secundo, ut damnatio ad talem poenam fiat in iudicio iusto & legitimo (sufficit tamen ut quis per sententiam interlocutoriam damnatus fuerit ad eas poenas corporales; sic enim adhuc

l. 2

poena

pœna inflicta est notoria in jure. Pass. num. 581.) et si contra aliquem prætendatur hæc infamia, debet de justa sententia constare, & non sufficit probari per testes eam latam esse, nec sufficit probari ductum aliquem ad furcas, si sententia non producat. Barb. cit. alleg. 43. num. 16. ex Lanfranco supra. Tertio, ut sit notorium, pœnam esse latam ex famoso delicto notorio, non verò ex suspitione & præsumptione tantum, sive ut quis damnatus sit de crimine, & non ut suspectus tantum de crimine, licet per hoc, quòd quis publicè sit pœnitentia-tus ob suspitionem criminis famosi, v. g. hæresis, dum causa hujus suspitionis fuit publica, incurra-tur infamia facti.

Questio 348. An igitur damnatus ad pœnitentias solennes ex crimine famoso sit infamis, & irregularis, ita ut peracta pœnitentia maneat irregularis?

Respondeo affirmativè. Barb. loc. cit. n. 6. Lav. de elect. c. 16. n. 114. Alterius de cens. to. 2. d. 16. de suspens. c. 1. Majol. de irreg. l. 3. c. 2. num. 4. Pass. n. 583. quamvis hic dicat pœnitentiam publicam non semper infamare.

Questio 349. Num ex delictis, pro quibus in specie lata est infamia juris ipso jure incurrenda notorius per evidentiam facti incurratur irregularitas, teneaturque talis in conscientia se habere ut irregularem, & abstinere ab actibus legitimis ante sententiam declaratoriam judicis?

Respondeo negativè. Pass. n. 586. si enim confiscatio bonorum temporalium, etiam ipso jure lata, licet delinquentem priver bonorum dominio, non tamen in effectu eum spoliat, nisi præcedat sententia, multò minus infamia ipso jure lata publicè, civiliter & legaliter spoliabit eum fama ante sententiam, etiam declaratoriam criminis. Nec obstat, quòd ubi delictum ita notorium est, ut nulla tergiversatione celari possit, delinquens jam amisit famam suam, seque ea spoliavit. Nam ut bene Pass. loc. cit. vel sic amisit eam quasi naturaliter, ad libitum tamen per pœnitentiam recuperabiliter; unde nec in perpetuum est exclusus ab Ordinibus & dignitatibus: cum interim infamia legalis priver fama irrecuperabiliter, dejiciendo à statu reputationis, & honoris in perpetuum. Neque obstat c. *quisitum, de temp. ordin.* dum enim dicitur sacerdotes peccantes non debere impedi ab exercitio Ordinis, nisi vel ob homicidium, vel ob crimina ordine judiciario comprobata, aut aliàs notoria: id *alias notoria* non importat notorium facti, sed juris; innuitur enim omnis modus seu species notorii juris, consurgens vel ex testium depositione, vel ex indiciis indubitatis, vel ex confessione rei, ita tamen, ut licet ex his ipsis jam crimen habeatur notorium, respectu judicis, ut is sententiet, respectu tamen populi, & ad effectum incurrendi infamiam apud populum spoliandique aliquem in effectu perpetuò fama sua, semper complementum notorii habeatur ex sententia transiente in judicatum. de quo vide Pass. n. 587. & 588. Sed & dato dictas particulas extendi ad notorium facti, adhuc nihil contra responsionem, quia cit. c. non habetur pœna ipso jure lata, sed solum ferenda, dum dicitur, quòd sint impediendi.

Questio 350. Num accusatus in judicio, non sententiatus, sit per hoc infamis, & ideo ineligibilis?

Respondeo primò talem nequidem per hoc infamatum infamia facti, nisi talis defamatus jam esset ex probabilibus motivis apud viros graves & bonos. Hof. & Jo. And. in c. *meminimus, de accusat.* Felin. in c. *omnipotens, t. eod.* Barb. cit. alleg. 43. n. 14. Garc. p. 7. n. 6. Azor. p. 2. l. 6. c. 7. q. 4. Pass. num. 591.

2. Respondeo secundò: Licet talis accusatus esset infamis infamia facti, adhuc promotio talis non esset ipso jure nulla; nam c. *laici d. 33, c. ult. de rest. c. omnipotens, de accusat.* aliisque similibus juribus dicitur solum, quòd accusati promoveri non debeant; non autem quòd promotio talis sit ipso jure irrita. Quin & ubi electus acquisivit jus ex electione, non potest ex infamia ista facti cassari electio, nisi post factam inquisitionem de qualitate infamia, & veritate delicti, an fuerit confessus, vel convictus notoritate facti, aliisque probationibus sufficientibus ad condemnandum, vel saltem cassandam electionem. Pass. num. 395. in c. *tantis, dist. 81.* vide Eundem, c. 33. de elect.

3. Respondeo tertio: quasi per compendium jam dictorum de infamia: infames itaque infamia facti ex delicto etiam notorio non debent eligi, electio tamen eorum non est ipso jure irrita, licet sit cassanda, dum sufficienter constat de delicto. Infames infamia juris, si non sunt declarati per sententiam, licet non debeant eligi, electio tamen eorum non est irrita ipso jure, & si confirmetur, antequam electus decernatur infamis, electio rectè est confirmata, licet delinquens juxta conditionem delicti postea puniri possit, etiam privatione dignitatis. Sed si infamia est lata sententiæ, electio infamis est ipso jure nulla, quamvis ante declarationem sit tolerata ab Ecclesia, & ideo acta per talem electum, & confirmatum valent ex titulo publici officii; sed per subsequenter declarationem criminis, infamantis ipso jure ruit electio & confirmatio, irritaque erunt omnia electi acta privata, & non proveniente ex officio. Sed si quis infamis eligatur post sententiam declaratoriam criminis, cui annexa est infamia ipso jure, electio prorsus nulla est, & non tolerata, & omni effectu carens, ita ferè verbotenus Pass. n. 595.

PARAGRAPHVS III.

De Bigamia & servitute impedi-tibus promotionem ad beneficia.

Questio 351. In ordine ad sequentem conditionem, que est non esse bigamum, quid sit, & quotuplex bigamia?

Respondeo ad primum: est reiteratio nuptiarum consummatarum, seu divisio carnis in plures successivè uxores, inducens irregularitatem non ob culpam (licita enim est trigamia. c. *aperiatur* s. 1. q. 1. & nec Christus septemviram damnavit, ut inquit Zoëf. ad tit. de bigamis non ordin. n. 1.) Sed quia tale secundum matrimonium con-

con-

consummatum patitur defectum in significatione sacramentali, matrimonio aliàs propria, quã nimirum juxta Apostolum ad *Ephes. 3.* significat arctissimam Christi per incarnationem conjunctionem cum Ecclesia tanquam unica sponsa, eaque virgine ab alio non assumpta; hanc enim, cum per illud dividatur caro in plures, repræsentrare aptum non est.

2. Respondeo ad secundum: esse triplicem, veram, interpretativam, similitudinariam.

Quæstio 352. Quid sit bigamia vera?

1. Respondeo: vera est, dum quis successivè cum duabus validè contraxit, & cum utraque consummavit matrimonium. *c. fin. d. 26. c. de bitum. de bigamis non ord. sive utramque ante, sive unam ante, & alteram post, sive etiam utramque post baptismum duxerit. Sanch. de matr. l. 7. d. 83. n. 9. Suar. de cens. d. 49. f. 6. nu. 10. cum ex una parte hæc irregularitas non sit inducta in poenam alicujus delicti, adeoque non remittatur per baptismum: ex altera verò parte etiam matrimonium contractum ante baptismum, licet non sit sacramentum, aptum tamen sit ex institutione sua significare (etsi minus perfectè, ac dum est sacramentum) conjunctionem illam Christi, adeoque iteratum patitur illum defectum hujus significationis. Sanch. loc. cit. num. 14. Pirh. ad tit. de Bigam. non ordinand. n. 6. & 7.*

2. Unde jam ad hanc, uti & ad omnes alias bigamiae species requiritur copula carnalis cum pluribus (sine qua matrimonium nullum aptum est significare illam Christi cum Ecclesia conjunctionem, adeoque nec pati dictum significationis defectum. Pirh. ad tit. de bigam. non ord. n. 1. nec consequenter inducere irregularitatem. Sanch. de matr. d. 83. num. 4.) eaque perfecta per commixtionem corporum, seu immisionem seminis (per quam solam consummatur matrimonium, ac demum vir & mulier fiunt una caro. Sanch. loc. cit. num. 6.) ita ut sine hac perfectione copula in foro conscientiae non inducatur bigamia, aut irregularitas; secus ac in foro externo propter perfectè copulae præsumptionem. Zoëf. ad eund. tit. n. 3. citans Sanch. loc. cit. & Avilam de Cens. p. 7. d. 8. dub. 1. Requiritur secundo ut plures cognoverit uxores; ex eo enim, quòd plures habuerit & cognoverit concubinas sive ante, sive in, sive post matrimonium, non contrahitur bigamia; ejusque irregularitas, *c. quia circa. de big.* cum tale matrimonium adhuc sit maritalis conjunctio unius viri cum unica ab alio non assumpta, & divisio quidem carnis in plures, sed non affectu maritali, adeoque non patitur defectum memoratæ significationis; per fornicariam verò conjunctionem significari non possit conjunctio Christi cum Ecclesia, adeoque in hac locum habere nequeat defectus ille significationis. Pirh. num. 4. citans Sanch. l. 7. de matrim. d. 83. num. 3. Nec obstat, quòd concubinitus sit signum majoris incontinentiae; cum adæquata & primaria ratio, cur bigamus sit irregularis, & removeatur ab Ordinibus non sit incontinentia, sed defectus, quem patitur in significatione sacramentali matrimonium secundum. AA. idem cum communi. Quamvis etiam matrimonium initum cum pluribus, quatenus inducit vinculum indissolubile, & statum perpetuum, sit signum incontinentiae magis diuturnae, firmitusque inhaerentis. Vivian. in ratione juris Pontif. ex D. Thoma.

P. Leuren. Fori Benef. Tom. 1.

Quæstio 353. Quid sit, & quot modis contrahatur bigamia interpretativa?

1. Respondeo: est ea, quæ per juris interpretationem & fictionem censetur talis, etsi ipsa non sit reiteratio matrimonii. Pirh. num. 8. Contrahitur quatuor modis. Primò dum quis in uxorem ducit, & cognoscit viduam à priore viro suo cognitam, (secus si ducat à priore viro incognitam, vel alteram post priorem à se incognitam. sumitur ex *c. debitum. de bigam. non ord.*) aut etiam non viduam, prius tamen corruptam ab alio (secus si ducat à se tantum extra matrimonium cognitam. *cir. c. debitum. Sanch. loc. cit. num. 14. cum mulier talis non dividerit carnem in plures; quin & matrimonium cum illa retrahatur, seu fingatur initum tempore, quo deflorata fuit, adeoque talis per jurisdictionem censetur virgo. Sanch. loc. cit. & textus *c. unici. de cler. conjug. in 6.* Requires ad evitandam bigamiam, ut ducta in uxorem sit virgo, in dicto sensu solum id requirat, nimirum ut non sit corrupta ab alio. Gloss. in *cir. c. debitum. v. divisit. Pirh. num. 11. c. maritum. d. 33. c. curandum. v. precipimus. c. si quis viduam. 13. & 15. d. 34. censetur enim talis divisisse carnem suam in plures ex eo, quòd per copulam maritalem fiat una caro cum ea, quæ verè carnem suam divisit in plures. Sanch. loc. cit. d. 84. n. 1. apud Pirh. num. 8. Tenetque id ipsum, etiam si vir ignoraverit esse viduam, vel ab alio corruptam; aut etiam mulier per vim fuerit corrupta: quia, ut dictum aliquoties, irregularitas bigamiae non oritur ex culpa vel infamia personæ, sed ex defectu significationis sacramenti matrimonii. Sanch. loc. cit. num. 15. Pirh. num. 10. Porro cur potius incurratur hæc bigamia interpretativa ab eo, qui ducit corruptam, quam ab eo, qui corruptus cum pluribus sine affectu maritali ducit virginem. Vide Suar. de Cens. d. 49. f. 3. num. 9. Sanch. loc. cit. Pirh. num. 13.**

2. Secundo, dum quis, quam duxit virginem, postquam adulterata est, cognoscit carnaliter. *c. si cuius. d. 34.* etiam si ignoravit fuisse adulteratam, aut vi oppressam ab adultero. Sanch. loc. cit. num. 17. Pirh. num. 14. cum communi.

3. Tertio, dum Clericus post primam uxorem, quã duxit virginem, sacros Ordines suscepit, & dein aliam duxit invalidè, & affectu maritali cognovit; Etsi enim talis bigamus non sit reipsa (cum enim secundum illud matrimonium nullum sit, adeoque nec sacramentum, non potuit pati defectum significationis sacramenti) habendus tamen est quasi bigamus, & est irregularis propter affectum intentionis cum opere subsequuto; quia nimirum, quantum in ipso fuit, voluntariè secundum matrimonium contraxit, & consummavit. *c. nuper. de bigam. non ord.* Licet autem in hoc casu expressè solum de Clericis in sacris constitutis sit sermo, extenditur tamen idem etiam ad Clericos in minoribus tantum constitutos, quin & ad laicos, ut & hi interpretativè sint bigami, & hinc irregulares dum duo contraxerunt matrimonia, unum de jure seu validè, alterum de facto seu attentatum, hoc est invalidè (sive primum fuerit invalidum, & secundum validum; sive primum validum, & secundum invalidum. Pirh. num. 16. citans Avil. d. 8. dub. 1. not. 2.) Sanch. loc. cit. num. 3. Laym. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 6. num. 5. Pirh. loc. cit. cum communi. Licet enim aliàs non incurratur irregularitas, nisi in casibus in jure expressis, hic tamen casus satis

L 3

intel-

Intelligitur expressus cit. *c. nuper*, utpote generali ratione ibi expressa cadente quoque in laicos. Fagn. in *c. ult. de bigam. non ord. n. 44.* Pirh. loc. cit. contra Laym. loc. cit. *c. 6. num. 5.* & in *c. nuper. n. 4.* eò quòd constitutio illa *c. nuper.* facta sit in odium talium, Clericorum constitutorum in sacris, idè que strictè interpretationis. Qui tamen etiam fateretur, in praxi tales, etiam laicos, habendos esse pro bigamis & irregularibus, eò quòd licet irregularitates aliquæ, & censura jure scripto expressa non sint, per diuturnam tamen universalis Ecclesiæ consuetudinem, præsertim accedente auctoritate, & consensu DD. introduci possint.

4. Quarto dum quis duo contraxit matrimonium de facto, hoc est ambo invalida propter eandem rationem. Sanch. loc. cit. Suar. loc. cit. *f. 2. num. 11.* Navar. in *man. c. 27. num. 295.* quantum enim est ex parte & intentione, talis utrumque matrimonium contraxit, adeòque quantum est ex parte talis, significatio sacramenti deficit in secundo. Pirh. num. 17. Præter hos modos incurri bigamiam interpretativam vult Suar. loc. cit. *sect. 3. n. 3.* dum quis semel tantum matrimonium contraxit invalidè cum vidua vel corrupta ab alio. Idem sentire videtur Fagn. ad *c. ult. de bigam. n. 40.* & seq. dum tenet Clericum constitutum in sacris (idem extendit ad laicum impeditum impedimento dirimente) adeòque invalidè contrahentem cum vidua, vel alia prius corrupta ab alio, potius incurere bigamiam interpretativam, quam similitudinariam, ex eo, quòd non ob defectum significationis sacramenti, adeòque non propterea, quòd ad similitudinem veri bigami celebravit duplex matrimonium, unum spirituale cum Christo per votum continentia, alterum carnale, ut cum Navar. volunt alii, sed propter affectum intentionis, quæ quantum est de se contraxit cum vidua vel corrupta matrimonium, subsequente copulâ, incurrit irregularitatem. Contrarium sentientibus Sanch. loc. cit. Avila loc. cit. *dub. 1. §. sequitur secundo. & c.* eò quòd id nullo jure expressum sit, uti & propterea plures alia bigamiæ interpretativæ species, quas aliqui afferunt, saltem in praxi tenendæ & observandæ non sunt. Pirh. n. 18. vide Laym. ad *c. nuper. num. 4.* De cætero tamen modo quarto & tertio non contrahitur interpretativa bigamia, dum utrumque matrimonium, vel in priori casu unum invalidum contrahitur bonâ fide, seu cum justa ignorantia impedimenti dirimentis, eò quòd hæc duæ species bigamiæ non ob defectum significationis sacramentalis, sed ob delictum incurrantur. Sanch. loc. cit. *num. 6.* quem sequitur Pirh. loc. cit. contra Suar. loc. cit. *num. 8.* satis probabiliter sentientem contrarium, eò quòd velit incurri in his casibus bigamiam, non quidem ob culpam, sed propter publicum signum incontinentiæ, vel ob similitudinem defectus significationis sacramenti. Item non incurruntur hæc species bigamiæ, dum alterum matrimonium contrahitur fictè, seu absque consensu, eò quòd deficiente hoc consensu, copula dein (quod tamen requiritur ad bigamiam. Arg. *c. nuper.*) non habeatur affectu maritali. Avila loc. cit. *dub. 1. §. 2.* apud Pirh. contra Suar. num. 10. qui putat sufficere exteriorem illum consensum, qui nunquam deficit.

Questio 354. Quid sit bigamia similitudinaria?

R Espondeo: ea est, dum Clericus in sacris constitutus, vel etiam religionem professus cum unica virgine invalidè contrahit matrimonium secutâ copulâ. *c. 1. & 2. qui Clerici v. roventes matrim. celeb. possint. c. sane. de Cler. conjug. & c. quot. quot. 27. q. 1.* Ratione hæc similitudinaria in hoc consistente, quòd astricto voto soleoni castitatis emisso in professione, vel susceptione Ordinis, censetur similitudinario, seu spirituali quodam matrimonio cum Christo & Ecclesia conjunctus, adeòque si postea invalidè ducat aliam licet virginem propter affectum ad alias nuptias cum secuto opere carnali, & vel hinc propter similitudinem quandam cum vero bigamo habeatur irregularis, quidquid sit de nomine, utrum hæc irregularitas in SS. Canonibus expressa vocanda sit bigamia similitudinaria ob dictam similitudinem cum vera, ut vult Sanch. loc. cit. *d. 85. num. 5.* live non; eò quòd dum ea irregularitas exprimitur in jure, nulla fiat mentio bigamiæ, ut vult Laym. cit. *c. 6. n. 6.*

Questio 355. An ergo bigami tam interpretative & similitudinariæ, quam verè tales sint ineligibiles & impropromovibiles?

R Espondeo affirmativè: sunt enim irregulares, & prohibentur suscipere Ordines, & in susceptionis ministrare. *c. 2. & seq. d. 26. cap. præcipimus. & seq. d. 34. c. unico. de bigamis. in 6to.* Vide Laym. cit. *c. 6.* Suar. de *Cens. d. 49. f. 5. nu. 3.* Intelligendum id ipsum etiam de Clericatu, ita ut Clerici fieri nequeant. *c. si quis viduam. d. 50.* Laym. ad *c. 1. de bigam. num. 3.* Quia & bigami (non tantum veri, sed & interpretativè tales, etiam citra extensionem textus, cum & de iis agatur cit. *c. quisquis. Zoel. de bigam. n. 15.* Pirh. num. 23. Suar. loc. cit. *num. 5.* ubi tamen addit in materia odiosa contrariam opinionem, quæ favorabilior est, practicè servari posse, maxime, quoad penam privationis omnis privilegii clericalis, quæ extendi non debeat ad bigamos latè & improprie tales, & ita tenet Fagn. in *c. ult. de big. num. 22.* & seq.) hoc ipso, seu ipso facto, nullâ consuetudine contrariâ obstante, carent omni privilegio clericali. *c. quisquis. d. 84. & c. unico. de big. in 6to.* ita ut tonsuram, & habitum clericalem deferre prohibeantur sub anathemate (intellige sententiæ non latæ, sed ferendæ, Pirh. num. 23.) sintque subiecti jurisdictioni fori secularis, & immunes ab excommunicatione eos percutientes. cit. *c. quisquis. & c. unico.* Gl. *ibid. v. omni privilegio.* Quod tamen locum habet tantum in Clericis positus in minoribus tantum cit. Gloss. Clerici enim in sacris constituti, donec degradentur, non privantur clericali privilegio, sed gaudent habitu & tonsurâ, privilegio fori & canonis, idque ob reverentiam SS. Ordinum. Zoel. loc. cit. Suar. loc. cit. *num. 7.* Neque etiam per bigamiam similitudinariam amittuntur privilegia clericalia, etiam respectu Clericorum constitutorum tantum in minoribus. Suar. loc. cit.

Pirh. num. 24.

* * *

Questio

Quaestio 356. Num Papa dispensare possit in omni bigamia, quoad ordines & dignitates?

Respondeo affirmative: potest enim Papa dispensare in omni jure Ecclesiastico, etiam ab Apostolis auctoritate solum humanam constituto. *c. proposuit. de concess. praeb.* jam autem ista irregularitas, & inhabilitas ad Ordines annexa bigamia non est de jure naturali, aut divino; Apostolus enim *1. ad Timoth. 3.* non auctoritate divinam, tanquam Apostolus promulgando jus divinum, sed tantum tanquam Episcopus, & pastor Ecclesiae condendo legem Ecclesiasticam statuit, ut non creentur Episcopi (quo nomine comprehenduntur quoque ibi presbyteri & Diaconi. *Pirh. n. 27.* cum communi.) nisi Monogami, seu unius uxoris viri *Sanch. de mar. d. 86. n. 6.* dum autem *c. 2. de big.* dicitur: non licet contra Apostolum cum bigamis dispensare, ut promoveri possint ad Ordines: non impossibilitas, sed tantum difficultas hujus dispensationis innuitur, ita ut raro, & non nisi ex gravissima causa liceat dispensare contra hanc Apostolicam, & in tota Ecclesia receptam traditionem. *Suar. de cens. d. 49. s. 6. n. 6.* Quamvis quoad Ordines minores cum bigamo facilius dispensari possit, & solear. *Pirh. loc. cit.* Nec obstat, Papam supplere non posse defectum significationis sacramentalis, ea enim suppletio, vel etiam significatio necessaria non est, sed sufficit tolli irregularitatem ex hoc defectu ortam. *Zoëf. de bigam. nu. 16.* cum communi.

Quaestio 357. An idem possit Episcopus?

1. **R**espondeo: Episcopum cum bigamis veris & interpretativis dispensare non posse quoad Ordines sacros. *c. 2. de big. Gl. ibid. v. dispensare.* cum communi, Sed neque quoad minores aut primam tonsuram, vel beneficium simplex. *Nav. cit. c. 27. n. 197.* *Suar. loc. cit. n. 4.* *Garc. de benef. n. 7. c. 6. n. 5.* *Laym. cit. c. 6. num. 7. & in c. 2. de big. Barb. alleg. 49. n. 25.* *Pialec. in praxi. p. 1. c. 1. n. 10.* *Pass. c. 27. nu. 66.* *Dian. p. 4. tr. 2. resol. 62.* & alii apud *Fagn. in cit. c. 2. nu. 29.* contra *D. Thom. in 4. dist. 27. q. 3. a. 3.* *Sylv. q. 6. v. bigamia.* *Sanch. cit. d. 86. n. 11.* *Avil. de cens. d. 8. dub. 4. concl. 3.* *Azor. p. 2. l. 5. c. 20. q. 2.* *Sayr. l. 6. c. 6. num. 11.* *Mirand.* & plures alios apud *Pass.* quorum sententiam *Pass.* dicit eo tempore, quo scripsit *S. Th.* fuisse communem, veram & certam, etiam quoad subdiaconatum, eo quod istunc necdum inter Ordines sacros numeraretur. Adhuc probabilem causet *Suar. n. 5.* & in praxi servare posse, ubi usu recepta. Veram probatur responsio ex *c. confidat. d. 50.* ubi prohibetur, ne quisquam Pontificum, seu Episcoporum bigamos applicet divinis ministeriis servituros. Sed neque jure communi Episcopus dispensare potest in decreto Concilii Generalis, vel juris Pontificii, nisi in casibus jure expressis, bigamos autem excludendos esse ab omnibus Ordinibus etiam minoribus, & clericatu, si non lege Apostolica, saltem in Concilio Niceno decretum est, ut refertur *c. cognoscamus dist. 34.* Neque ullibi in jure reperitur concessum Episcopis, ut possint cum bigamis dispensare quoad Ordines minores, vel Clericatum. Et detur id concessum à Martino V. *vi c. lector. dist. 34.* ut volunt adversarii (cum tamen dictum *c.* non sit Martini V. ut à Gratiano inscribitur, sed Martini Braccarenis Archiep. ut ostendit

Suar. loc. cit.) fuisseque (ut ex illo textu colligi videtur) consuetudinem altquarum Ecclesiarum, ut Clerici, qui viduam uxorem duxerunt, in Clero permittentur, imò postulante necessitate ad subdiaconatum, non tamen ultra promoverentur; detur id inquam; huic consuetudini, & concessioni satis derogatum est per posteriores Canones. *c. ult. c. 2. & c. nuper. de big. in 6to. Fagn. in cit. c. 2. num. 33. & seq. & per Trid. sess. 23. c. 17.* prohibens tales Clericos ministrare ex officio, & vi Ordinis in minoribus ordinibus. *Laym. cit. c. 6. n. 7.* (unde nec Episcopum posse cum bigamo dispensare, ut in susceptis Ordinibus minoribus ministrer, etiam mortuam uxore, cum *Suar. tenet Pass. n. 67. Barb. de off. Episcopi. alleg. 49. n. 25.* & alii, contra *Nav. Valent. Rodriq. & c. apud Pass.*) sacra item Congregatio habita 30. Junii 1589. declarante, & Sixto V. approbante, ut referunt *Garc. Barb. Dian. loc. cit.* Episcopum non tantum non posse dispensare cum bigamo, ut possit accipere primam tonsuram, & beneficium simplex, sed in poenam suspendendum à collatione Ordinum, & promotum ab executione eorundem; imò huic fructus non fecisse suos. Tenentque haec ipsa juxta *Fagn. ad c. 2. de bigam. non ord. num. 40. & 41.* etiam, dum de cetero adest justa causa dispensandi (qualis in omni dispensatione in lege Superioris adest) v. g. Ecclesiae utilitas, vel necessitas ob ministrorum penuriam, & facilis sit ad Pontificem accessus; contrarium sentientibus in hoc casu *Sanch. cit. d. 86. n. 14.* & *Barb. alleg. 49. n. 25.* apud *Pirh. n. 31.* illis consentientem, dum causa valde gravis, & Pontifex adiri non potest. Tenent item juxta *Suar. loc. cit. n. 9.* *Turrecrem. in c. lector. d. 34.* *Zoëf. de big. n. 19.* *Pass. loc. cit. n. 68.* *Dian. loc. cit.* in bigamia interpretativa confurgente ex delicto v. g. ex duplici matrimonio invalido, vel uno valido & altero invalido (etiam si delictum occultum sit, eo quod licet Trident. sess. 24. c. 6. concesserit Episcopis facultatem dispensandi in omni irregularitate proveniente ex delicto occulto, excepto homicidio, intelligi tamen possit Trid. de iis irregularitatibus, quae ex genere suo sunt ex delicto, non verò ex bigamia, quae per se est ex significatione, & quatenus ex delicto est, per jura equiparatur ei, quae est ex delicto. *Pass. n. 68.*) contrarium sentientibus *Barb. loc. cit.* *Sanch. loc. cit. nu. 12.* *Præp. pol. & alii apud Pass.*

2. Respondeo secundò: potest tamen Episcopus etiam quoad Ordines majores dispensare cum bigamo similitudinario (etiam religioso. *Suar. loc. cit. n. 7.* *Sanch. n. 22.* *Laym. cit. c. 6. num. 6.* *Pirh. num. 31.*) modò hic poenitentiam egerit, & laudabilem vitam duxerit. sumitur ex *c. 1. & c. sane. de cler. conjug. Gl. ibid. praesertim, si religionem ingredi velit. c. 2. vir. eod. junctis Gl. v. castitatem;* non enim haec irregularitas tollitur per ingressum vel professionem religionis. *Suar. loc. cit. n. 16.* dispensare tamen nequit cum Clerico saeculari post susceptos sacros ordines, vel cum religioso ducente invalidè & cognoscente viduam; sive dicatur haec bigamia interpretativa, sive ad similitudinariam revocetur; quia talis dicitur irregularitatem contrahere indispensabilem.

c. fin. de big. non ord. Sanch. loc. cit.

n. 20. Suar. cit. c.

6. n. 7.

Questio 358. Num Pralati religiosi dispensare possint cum suis subditis regularibus in bigamia?

Respondeo: nequidem quoad Ordines minores, id eos posse in bigamia vera & interpretativa, etiam si exempti sint, & aliàs privilegiati; nullibi enim in jure reperitur talis illis concessa facultas. Quin & in privilegiis mendicantium ordinariè excipitur bigamia. Barb. loc. cit. n. 28. Tamb. de jure. Abb. to. 2. d. 17. q. 3. num. 2. Dian. loc. cit. resol. 63. Pass. n. 77. Mirand. to. 2. q. 8. a. 14. Sigism. à Bon. de elect. dub. 68. p. 2. Ubi etiam monet, quòd licet non esset improbable apud aliquos, posse id Pralatos regulares quoad Ordines, improbable tamen esse id eos posse quoad dignitates. idem tenet Pass. loc. cit. De cetero ii, qui quasi Episcopalem jurisdictionem in suos subditos regulares habent, ut Generales, Provinciales, Abbates, Priores exempti &c. dispensare cum suis possunt in bigamia similitudinaria. Suar. loc. cit. n. 16. cum Pralati regulares possint cum suo subdito dispensare tantum, quantum Episcopus cum suo. Pass. n. 71. ubi etiam ait, non posse regularem exemptum, etiam de licentia suorum Superiorum, se subicere Episcopo pro petenda hac dispensatione, malèque facturum superiorem, si talem ei licentiam concederet, nisi forte esset gravis necessitas, & Superior adiri nequiret. Porro quæ dicta hucusque de dispensatione cum bigamis, obtinent, etiam si sint trigami, vel etiam quatuor, aut plura matrimonia contraxerint, cum sit eadem irregularitas. Sanch. loc. cit. n. ult. Navar. consil. 2. de bigam.

Questio 359. Num servi seu mancipia, antequam libertate donati, sint eligibiles, vel alià viâ promovibiles ad beneficia Ecclesiastica?

Respondeo: negativè, nequeunt enim promoveri ad Ordines, etiam minores & primam tonsuram. c. 1. & c. consultuit. de servis non ord. idque tum ob dignitatem clericalem, & vilitatem servilem. c. generalis. & c. admittuntur. d. 54. tum quia, cum per Ordinis susceptionem homo divinis officiis mancipetur, debet esse sui juris, ut liberè possit Ecclesia ministerio vacare. cit. c. 1. Porro ut quis promoveri possit ad Ordines, sufficit esse libertinum, hoc est ex justa servitute manu missum, & non requiritur ut sit ingenuus, hoc est liber natus. Pirh. de servis non ord. n. 1. cum communi.

Questio 360. Quid, si ergo servus non donatus libertate ad Ordines tamen jam pervenerit?

1. Respondeo primò: si sciente & non contradicente Domino initiatus est ordinibus, vel etiam solà tonsurà, hoc ipso fit liber. c. si servus. d. 54. Gl. & Abb. in c. 2. de servis non ord. Suar. de cons. d. ult. s. 3. n. 5.

2. Respondeo secundò: si ignorante Domino ordinatus fuit tantum minoribus, manet servus, & Dominus eum vindicare potest. c. de servorum. t. eod. Suar. loc. cit. n. 10. intelligiturque regula juris. 51. in 6to. quòd semel Deo dicatum est, non est ad usus humanos ulterius transferendum: de re inanimata tantum, utpote cujus consecratio est merè materialis, & in superficie, & ideo à manu pro-

fana tractari non debet, quæque aliàs facile compensari potest, & in qua dolus locum non habet; servi verò consecratio per Ordines minores est valde imperfecta, & ei fraus, dum sine consensu domini permittit se ordinari, patrocinari non debet. Gl. in c. 2. d. 54. Host. in sum. n. 7. de servis non ord. Suar. loc. cit.

3. Respondeo tertio: si ignorante vel contradicente Domino suscepit diaconatum (idem dic de subdiaconatu, utpote qui hodie dum inter sacros quoque ordines numeratur. Suar. loc. cit. n. 13.) ab Episcopo sciente illum servum esse, servus efficitur liber; Episcopus autem (vel si is servum ignoravit, qui testimonium perhibuit, & supplicavit, ut ordinaretur) tenetur Domino duos servos æquè bonos vel duplum pretium solvere. c. si servus. de serv. non ord. Suar. loc. cit. Si verò tam Episcopus quàm presentans jusse ignorarunt, illum esse servum, & ipse à nullo inductus ordinatus sit, debet Domino dare similem servum, vel ex proprio peculio pretio oblato se redimere; vel si neutrum præstare potest reddendus est Domino, & is intra annum eum ad servitutem revocare potest, quòd si fecerit, servus manet privatus usu Ordinum, & Clericali privilegio fori. c. ex antiquis. d. 54. juncta Gl. nec licet ei habitum aut tonsuram clericalem deferre. Tol. in sum. Cas. l. 1. c. 59. num. 10. apud Pirh. n. 7. non tamen privatur privilegio Canonis; ita ut sine sacrilegio (etiam à Domino, quòd tamen negat Turrecem. in c. nulli. d. 54.) verberari non possit. Gl. in cit. c. nulli. Sayr. de cens. l. 6. c. 14. num. 5. Pirh. loc. cit. Quòd si dominus per annum, postquam scivit servum esse ordinatum, dissimulet, censetur eum plenà libertate donare. Arg. c. si servus. Suar. loc. cit. Pirh. n. 4.

4. Respondeo quartò: si ignorante aut invito domino ordinatus est sacerdos, non potest iterum in servitutem revocari, etiam si domino integrè satisfacere nequeat, sed cogitur solum amittere peculium suum quoad usum illius. cit. c. ex antiquis. Pirh. n. 6. si verò peculium nullum habeat, tenetur domino, si id exigat, servire in officiis spiritualibus. c. frequens. d. 54. etiam si id non fiat per modum compensationis, cum res temporalis per spirituales redimi vel commutari nequeat. Suar. loc. cit.

Questio 361. Quinam præterea ob defectum plenæ libertatis prohibeantur ordinari?

1. Respondeo primò: liberti, nisi fuerint directe & sine retentione obsequii personalis manu missi, ne quando illorum domini voluerint (quòd tamen facere non possunt, nisi probatà causà ingratitudinis. c. ult. 15. q. 7. Gl. in c. quicumque. d. 54.) ex Clericis fiant servi. ibid. cum promovendi ad Ordines ab omni jugo dominico debeant esse liberi. c. si quis. d. 54.

2. Secundò: originarii vel servi adscriptitii, si personaliter ratione personalium obsequiorum domino obligati sint, ita ut ab eo, nisi gratis, vel persoluto pretio discedere nequeant. c. admittuntur. d. 54. juncta Gl. marg. vide Laym. Theologia Moral. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 8. n. 2.

Questio 362. Quis in hoc impedimento servitutis, sive irregularitate ob defectum plenæ libertatis dispensare possit?

Respondeo: solus Papa, quia hæ irregularitates jure communi Canonico sunt constituta. Laym. loc. cit. & ex eo Pirh. n. 9.